

Кудряшов В. П.,

*доктор економічних наук, професор,
заступник директора Науково-дослідного
фінансового інституту при Міністерстві фінансів України,*

Башко В. Й.,

*аспірант Науково-дослідного фінансового інституту
при Міністерстві фінансів України*

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ГАРАНТІЙ ЗА КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

В умовах глобалізації та мінливості фінансових потоків важливу роль у підвищенні інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств відіграють заходи непрямої державної підтримки. Одним із основних інструментів підтримки галузей та проектів є надання державних гарантій за кредитами без прямого використання бюджетних коштів.

Метою даної статті є аналіз використання державних гарантій в Україні, погашення кредитів під урядові гарантії та причин накопичення простроченої заборгованості підприємств перед бюджетом. У ході цього дослідження потрібно визначити ефективність нині діючого механізму надання державних гарантій, а також можливі шляхи його удосконалення, використовуючи досвід розвинутих країн.

Державна гарантія — зобов'язання України повністю або частково виконати платежі на користь кредитора у разі невиконання позичальниками, іншими, ніж Україна, що отримали кредит під державні гарантії, зобов'язань щодо повернення грошових коштів на умовах строковості та платності¹. Із цього випливає перша функція державної гарантії — поручительство, тобто держава гарантує повернення певною особою грошових чи матеріальних зобов'язань своїм майном. Ця функція пов'язує таких суб'єктів гарантійних відносин, як гарант, тобто держава, і кредитор. Позичальник у цих відносинах відіграє роль об'єкта. Інша функція державної гарантії пов'язана з тим, що за своєю сутністю вона є потенційним носієм кредитних відносин. За умов невиконання позичальником зобов'язань держава виконує свої гарантійні зобов'язання перед кредитором, і потенційна кредитна функція державної гарантії набуває своєї реальної суті й форми. У цьому випадку суб'єктами уже виступають держава, тобто гарант, що став кредитором, та позичальник, що став боржником держави. Третя функція державної гарантії — мультиплікативна, і реалізується вона у масштабах всієї економіки, безвідносно до конкретних суб'єктів та об'єктів гарантійних відносин. Цю функцію державна гарантія виконує шляхом зниження відсоткових ставок для позичальників, розширюючи таким чином базу кредитування, а відповідно і масштаби кредитних відносин в економіці².

¹ *Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2004 № 42.*

² *Косой А. Гарантирование кредита и Стабилизационный фонд // Деньги и кредит. — 2006. — № 5. — С. 38.*

Використання державних гарантій можна розглядати з двох позицій. Перша полягає в тому, що державні гарантії розглядаються як відстрочена форма фінансування витрат бюджету, оскільки наперед відомо, що частину кредитів під державні гарантії не буде повернуто. З цієї позиції надання державних гарантій є також перехідною формою фінансування підприємств у країнах колишнього Радянського Союзу. Неспроможність багатьох підприємств пристосуватися до нових ринкових умов зумовила використання державних гарантій як прихованої форми їх фінансування за рахунок бюджету³.

З другої позиції державні гарантії виступають одним із інструментів здійснення активної економічної політики. Вважається, що за такого підходу держава і кредитори мають спільні інтереси щодо фінансування інвестиційних проектів і розподіляють між собою ризики неповернення коштів. У цьому разі державні гарантії є додатковим стимулом для кредиторів, оскільки отримання ними очікуваного прибутку є недостатнім стимулом, зважаючи або на високі ризики провалу проектів (зокрема, у випадку із сільськогосподарськими підприємствами, малими і недавно створеними підприємствами, великими підприємствами, що перебувають на межі банкрутства, однак розглядаються державою як важливі, з огляду чи то на велику кількість працюючих, чи то належність до стратегічних галузей), або на довготривалість інвестиційних проектів (розвиток інфраструктури).

Використання державних гарантій, поряд із іншими методами підтримки пріоритетних напрямів розвитку економіки, має ряд переваг:

- 1) держава стимулює розвиток цих секторів економіки без використання бюджетних коштів напряму, в результаті зростає кількість прокредитованих підприємств, оскільки резервів під невиконання зобов'язань необхідно менше 100 % від суми наданих кредитів під державні гарантії;
- 2) на відміну від прямих державних субсидій, які використовуються на розсуд підприємця, кредити під гарантії за участю держави мають цільове призначення і більшою мірою спрямовуються на розвиток;
- 3) необхідність повернення кредитів сприяє підвищенню ефективності використання залучених коштів⁴.

Передумовою ефективного використання державних гарантій є чітке визначення системи пріоритетів їх надання відносно галузей, цільового призначення кредитів, видів підприємств та ін.

У розвинених країнах державні гарантії, як правило, надаються малому бізнесу. Важливість малих, недавно створених підприємств для розвитку економіки полягає у тому, що вони освоюють незайняті великими підприємствами ринкові ніші, тобто ефективність їх роботи вища, ніж в середньому по економіці. Інша причина необхідності підтримки цих підприємств полягає у тому, що на малих підприємствах зайнята значна частина трудових ресурсів. Під час економічної кризи розвиток малого підприємництва має важливе значення для зниження високого рівня безробіття та підвищення

³ Луніна І. Державні гарантії у перехідній економіці: теоретичний аналіз і досвід України // Економіка України. — 1999. — № 12. — С. 19.

⁴ Там само. — С. 20.

рівня зайнятості населення. Однак малі підприємства не спроможні конкурувати на ринку позичкових капіталів із великими підприємствами в силу об'єктивних причин: по-перше, існує значний ризик, пов'язаний із потенційним боржником, по-друге надання кредитів малим підприємствам супроводжується так званою інформаційною асиметрією, коли кредитори володіють меншим обсягом інформації про ступінь ризику малих підприємств порівняно з великими та давно функціонуючими, по-третє, частка витрат кредитора на аналіз успішності проекту при кредитуванні малих підприємств зазвичай більша, ніж при кредитуванні великих підприємств.

Важливу роль державні гарантії відіграють і у підтримці великих підприємств, що належать до стратегічних галузей і мають загальнодержавне значення. Крім того, державні гарантії можуть надаватися з метою санації великих підприємств, що перебувають на межі банкрутства і закриття яких буде мати значні негативні соціальні наслідки. Зокрема, надання державних гарантій стало одним із факторів успішного проведення санації таких відомих компаній, як Телефункен (Німеччина) та Крайслер (США).

Слід відзначити наявність аргументів і щодо негативного впливу державних гарантій. Серед таких відзначають:

1. Можливість значних бюджетних витрат на обслуговування боргів позичальників у результаті настання гарантійних випадків.
2. Погіршення становища ефективних підприємств і галузей, що не отримують гарантій, особливо, коли бракує доступних фінансових ресурсів через підтримку неефективного сектору економіки. Внаслідок цього змінюється структура економіки, знижується загальний добробут.

На практиці існує два способи надання державних гарантій. Перший спосіб передбачає створення гарантійних фондів повернення кредитів за участю держави та комерційних банків. Завдяки участі у гарантійному фонді, держава може корегувати ринкові механізми надання кредитів, стимулюючи пріоритетні для себе напрямки. Другий спосіб передбачає надання державних гарантій, забезпеченням яких є кошти державного бюджету або спеціально створених для цього цільових позабюджетних державних фондів. Сума наданих державних гарантій відображається у складі державного гарантованого боргу. Проте цей борг умовний, оскільки держава зобов'язується визнати його тільки тоді, коли позичальник не спроможний повернути кредит. Умовний борг стає реальним у разі відмови позичальника виплатити кредит й існує доти, поки держава не виконає свої гарантійні зобов'язання. Як тільки держава розраховується з кредитором, гарантований борг вважається виплаченим і перетворюється у дебіторську заборгованість держави. Якщо ж позичальник вчасно виплачує кредит, то умовний борг держави не перетворюється у реальний, а гарантований борг вважається виплаченим.

У ряді країн Заходу надання державних гарантій та поручительств здійснюється першим способом, тобто шляхом передачі спеціалізованим товариствам, створеним за участю державного капіталу. Перші гарантійні фонди, які являли собою асоціації взаємодопомоги підприємців, було створено в Європі у 1848 р. Однак з часом держава почала використовувати гарантійні фонди і у власних інтересах з метою досягнення важливих для неї цілей.

Участь держави у корегуванні ринкових механізмів надання кредитів набула широкого розповсюдження після другої світової війни. Тоді державні гарантії через фінансування державою гарантійних фондів відіграли значну роль у відродженні європейської економіки. Підтримка малого бізнесу в Нідерландах та Німеччині була особливо відчутною. Відтоді уряди постійно зверталися до державних гарантій у кризових ситуаціях. Зокрема у Великобританії, під час правління Маргарет Тетчер, велике безробіття, що виникло внаслідок реструктуризації вугільної галузі, вдалося подолати завдяки “Плану Вільсона”, що передбачав надання державних гарантій малому бізнесу⁵.

У 1970–1990 рр. механізми надання державних гарантій широко використовувались і у країнах, що розвивалися. У 90-х рр. державні гарантії почали використовуватись у країнах із перехідною економікою у Східній Європі та колишніх республіках Радянського Союзу. Однак на відміну від своїх сусідів у більшості країн колишнього Радянського союзу державні гарантії надавалися із державних позабюджетних фондів, шляхом формування гарантованого боргу.

Надання державних гарантій у країнах Східної Європи⁶

Угорщина: В Угорщині існує близько 8-ми регіональних фондів, проте 90 % гарантій надається централізованим фондом “Hitelgarancia”. Він був створений у вигляді акціонерного товариства для підтримки доступу малих і середніх підприємств до банківських кредитів шляхом надання їм безумовних гарантій. Основний власник фонду — угорський уряд, який володіє трохи більше ніж 50 % власності фонду шляхом участі у статутному капіталі. Комерційні банки та інші фінансові установи мають 49 % статутного капіталу.

Польща: У Польщі функціонує ряд гарантійних фондів, більшість із яких було створено в рамках програм технічної допомоги. Два регіональні фонди та їх гарантійні капітали було утворено в рамках спільної програми розвитку малого бізнесу Польщі та Великобританії. У середині 90-х рр. ряд фондів і, відповідно, їх капіталів було створено за рахунок європейських коштів, залучених польським фондом підтримки і розвитку малого і середнього бізнесу. Деякі фонди були сформовані за рахунок коштів державного Казначейського агентства із сільськогосподарської власності. Ще один регіональний фонд було створено в 2000 р. у Познані за рахунок ресурсів місцевого бюджету (75 %) і Польського ощадного банку (25 %).

Литва: Сільськогосподарський фонд кредитних гарантій був створений у 1997 р. як акціонерне товариство. Фонд займається наданням гарантій банкам і виплатою середньо- і довгострокових проблемних кредитів, виданих сільськогосподарським підприємствам. Міністерство сільського господарства є єдиним власником гарантійного фонду. Держава несе субсидіарну відповідальність за зобов’язаннями фонду.

⁵ Allan L. Riding, George Haines jr. Loan guarantees: costs of default and benefits to small firms // Journal of business venturing. — 2001. — № 16. — P. 595–612.

⁶ Гарантійные фонды для предприятий малого и среднего бизнеса / <http://research.by>.

Естонія: Гарантійний фонд з кредитів і експорту “KredEx” був створений у 2000 р. Він знаходиться під юрисдикцією Міністерства з економічних справ та комунікацій. Його діяльність спрямована на підтримку розвитку підприємства, експорту та житлового будівництва

Із набуттям Україною незалежності уряд активно почав застосовувати надання державних гарантій, що забезпечувалися коштами Державного валютного фонду та вартістю високоліквідного державного майна. Вже на початок 1993 р. фактично надані кредити під державні гарантії становили 396 млн дол., 1996 р. – 745 млн дол., 1999 р. – 1,05 млрд дол. Варто відзначити, що поряд із наданням державних гарантій на великі суми, до 1995 р. не було визначено чітких критеріїв та пріоритетів їх надання. Постановою Кабінету Міністрів від 1995 р. № 234 встановлено, що до критеріїв, які необхідно враховувати при наданні гарантій, належать: валютна самоокупність; відповідність пріоритетним напрямам; сприяння експорту та імпортозаміщенню; впровадження інноваційних проєктів; забезпечення енерго- та ресурсозбереження; розвиток інфраструктури; технічне переозброєння за 1–2 роки. Причому до пріоритетних напрямів було включено: АПК, металургію, медичну і мікробіологічну промисловість; авіабудування; суднобудування; ракетобудування; автомобілебудування; інфраструктуру галузей транспорту та зв’язку; інші об’єкти загальнодержавного значення. Порядок умов на отримання кредитів під державні гарантії на практиці призвів до суб’єктивності їх відбору та численних зловживань. У галузевій структурі, станом на березень 1999 р., пальму першості щодо залучених кредитів під державні гарантії мали АПК – 1387 млн дол. (56,7 %); медична промисловість – 322 млн дол. (13,6 %), металургійна промисловість – 294 млн дол. (12 %).

Відсутність відповідальності посадових осіб, та й органів влади в цілому, за прийняття рішень про надання гарантій обумовили неефективне їх використання. Органи влади (в окремі роки їх налічувалося до 11-ти), що відповідали за процес надання гарантій та контроль за їх використанням, дуже швидко змінювалися: Укресімбанк, Валютно-кредитна рада, Національне агентство України з реконструкції та розвитку, Міністерство фінансів та Міністерство економіки.

Поряд із цим у законодавчій сфері було зроблено ряд кроків щодо підвищення ефективності використання державних гарантій. Зокрема, у 1998 р. було розширено коло відповідальності банків-агентів за цільове використання кредитів, обумовлено наявність зустрічних гарантій комерційних банків, удосконалено методику визначення реальної вартості застави. Проте реально розподілити ризики неповернення кредитів із комерційними банками для підвищення ефективності державних гарантій держава так і не спромоглася.

Очевидно, що такий механізм надання державних гарантій призвів до стрімкого зростання простроченої заборгованості позичальників перед бюджетом внаслідок невиконання ними своїх зобов’язань (не слід, однак, виключати також і системної економічної кризи як чинника зростання простроченої заборгованості). На початок 2000 р. прострочена заборгованість

становила більш ніж 1 млрд дол.⁷ Позитивні випадки ефективності використання державних гарантій обмежуються певними проектами, це, зокрема, підтримка аерокосмічної галузі з будівництва ракетноносіїв кредитуванням енергетичних компаній тощо.

Протягом 2000–2005 рр. було здійснено ряд законодавчих змін, спрямованих на підвищення ефективності надання державних гарантій. Так, у 1999 р. надання гарантій іноземним кредиторам тимчасово було припинено. У подальшому державні гарантії надавалися переважно за кредитами міжнародних фінансових організацій, повернення яких передбачається здійснювати за рахунок коштів державного бюджету.

Останніми роками темпи зростання простроченої заборгованості за кредитами зменшились, однак в абсолютних величинах до 2005 р. її сума залишалася значною (рисунок). За даними Міністерства фінансів, станом на 1 жовтня 2005 р. боржниками, які отримали іноземні експортні кредити, залучені державою або під державні гарантії, були 66 підприємств, їх борг становив 1 млрд 756,3 млн дол. США (8 млрд 869,2 млн грн)⁸. На зниження темпів зростання простроченої заборгованості вплинули передусім зменшення обсягів надання державних гарантій та списання безнадійної заборгованості й в поодиноких випадках – погашення боргу підприємствами. Так, у період 2002–2004 рр. було визнано банкрутами 20 підприємств.

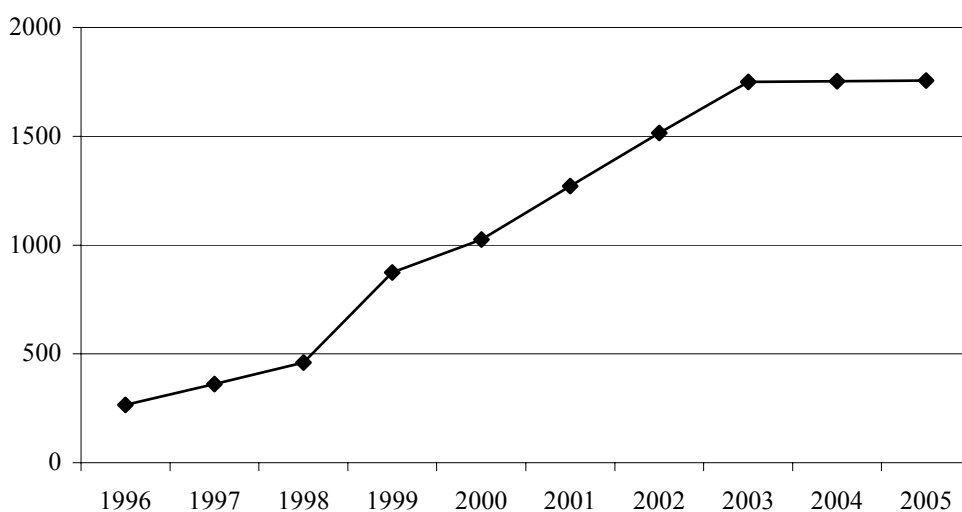


Рисунок. Динаміка зростання простроченої заборгованості перед бюджетом, млн грн

Розраховано на кінець року за даними Рахункової палати.

⁷ *Перекладені* на державу борги невпинно зростають / офіційний сайт Рахункової палати України / Архів / Офіційні повідомлення / 2005 рік / <http://www.as-rada.gov.ua>.

⁸ *Офіційний сайт* Міністерства фінансів України / Контакти / Прес-центр / Архів новин 5/ <http://www.minfin.gov.ua>.

Беручи до уваги ці факти, уряд у 2005–2006 рр. взяв курс на мінімізацію обсягів надання державних гарантій. У 2005 р. держава гарантувала кредити: 1) які надавалися міжнародними фінансовими організаціями; 2) залучалися для фінансування проекту створення космічного ракетного комплексу “Циклон-4”; 3) для здійснення операцій фінансового лізингу вітчизняної сільськогосподарської техніки; 4) за іноземним кредитом, наданим Державній службі автомобільних доріг України для завершення проекту реконструкції автомобільної дороги Київ – Одеса. У 2006 р. перевага надавалася таким інструментам підтримки пріоритетних напрямів розвитку економіки, як надання прямих субсидій та здешевлення відсоткової ставки за кредитами. Так, у Законі України “Про Державний бюджет на 2006 рік” передбачено надання державних гарантій: 1) за позиками від міжнародних фінансових організацій; 2) за зобов’язаннями Державної іпотечної установи.

Тривають заходи, спрямовані на ліквідацію простроченої заборгованості перед бюджетом. Зокрема, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 315 “Про затвердження Порядку продажу прав вимоги погашення простроченої понад три роки заборгованості перед державою за кредитами, залученими державою або під державні гарантії, бюджетними позичками та фінансовою допомогою, наданою на поворотній основі”, передбачається продаж прав вимоги на відкритих аукціонах. Передбачено також дозвіл на зниження початкової ціни продажу прав вимоги до 50 % їх номінальної суми. До боржників, чиї векселі не було реалізовано протягом 6-ти місяців з моменту видачі векселя, ініціюється процедура банкрутства. Сума простроченої заборгованості перед державою, яка підпадає під дію проекту постанови, становить приблизно 1 390 млн дол. США. Основними боржниками виступають підприємства агропромислового комплексу – 53,2 %, передусім аграрні біржі, яким, у свою чергу, заборгували сільськогосподарські підприємства за поставлену техніку (таблиця).

Т а б л и ц я

Обсяги та структура простроченої заборгованості перед державою за кредити, залучені державою або під державні гарантії

Цільове призначення кредитів:	Сума, млн дол США	%	Кількість проектів
Закупівля сільськогосподарської техніки та продукції	739	53,2	31
Закупівля виробничого обладнання Макіївським металургійним комбінатом	138	9,93	1
Закупівля медпрепаратів та виробничого обладнання для виробництва медпрепаратів	138	9,93	3
Інше	339	24,3	18
Разом	1390	100	53

Складено автором на основі даних Міністерства фінансів України.

Незважаючи на значну суму простроченої заборгованості та низьку ефективність використання державних гарантій в Україні (протягом 2005 р. гарантований борг зменшився із 3,3 млрд грн до 2,9 млрд грн), повністю відмовлятися від їх надання не доцільно, оскільки вони є важливим інструментом підтримки розвитку пріоритетних галузей та проектів. Перш за все необхідно змінювати механізм надання державних гарантій, або, краще сказати, гарантій за участю держави, поєднавши ефективність ринкових механізмів із надійністю державної підтримки.

Країни, що пішли шляхом створення спільних державно-приватних гарантійних фондів, добилися значно більшої ефективності використання державних гарантій. У цих партнерських відносинах між державою та комерційними банками державна підтримка відіграє ключову роль, але не замінює собою банківську систему. Гарантійні фонди, як правило, не націлені на отримання прибутків, а працюють на умовах самоокупності. Дуже важливо забезпечити участь комерційних банків у гарантійному фонді та управління ними.

За умов довіри до політики держави у цій сфері банки також зацікавлені в участі у таких проектах. По-перше, можна передбачити, що банками-агентами уряду, які працюють із кредитами міжнародних фінансових організацій, можуть бути лише акціонери гарантійного фонду, що мають певну частку у статутному капіталі. По-друге, вільні активи гарантійного фонду можна вкладати у депозити цих банків залежно від частки банку у статутному капіталі. По-третє, банки отримують можливість мати прибутки від власних активних операцій, шляхом кредитування визначених сфер, під поручительство гарантійного фонду. Проте банки повинні бути впевнені, що у випадку неплатоспроможності підприємства вони отримають гарантовану суму. Тому держава кожного року у бюджеті на наступний рік має визначати розмір коштів, що спрямовуються на діяльність гарантійного фонду (збільшення статутного капіталу). Виходячи із суми статутного капіталу гарантійного фонду, а також з коефіцієнта мультиплікації (обсяг наданих гарантій / капітал гарантійного фонду) та коефіцієнта гарантування позики (гарантії / кредит), банки зможуть прогнозувати розмір надання кредитів підприємствам і бути впевненими у поверненні гарантій при настанні гарантійного випадку. Крім того, важливо правильно встановити коефіцієнти мультиплікації та гарантування позики. Коефіцієнт мультиплікації, як правило, змінюється залежно від категорій позичальників. Так, для малих та недавно створених підприємств цей коефіцієнт доцільно встановлювати на рівні 2–3, для менш ризикових проектів – на рівні 6–7. При визначенні цього коефіцієнта має значення розмір підприємства, сума позики, термін кредитування, галузь. Коефіцієнт гарантування кредиту необхідно встановлювати на такому рівні, щоб банку, який кредитує, було що втрачати при неповерненні позички, а, з іншого боку, щоб гарантії не

втрачали свого призначення. Цей коефіцієнт не повинен перевищувати 0,85–0,9 основної суми кредиту⁹.

Важливим моментом у посиленні ефективності роботи гарантійного фонду є участь представників банків в управлінні гарантійним фондом. Держава має виконувати пасивну роль, зводячи свої функції до наглядових та контрольних. Досвід західних країн свідчить, що коли чиновники причетні до процесу надання гарантій, рівень дефолтів за позиками значно зростає. Так, на початку 80-х рр. рівень неповернення семирічних кредитів у Великобританії, у керівництві гарантійним фондом якої державні службовці брали активну участь, сягав 40 %. У той же час у Канаді, де рішення про надання кредитів ухвалювалося самим банком, цей показник не становив і 10 %¹⁰.

Існує багато організаційно-правових форм створення таких фондів і така ж кількість процедурних механізмів надання гарантій за участю держави. Однак у всіх них є одна спільна риса — поєднання ефективності ринкових механізмів із пріоритетами держави та її фінансовими можливостями.

Варто зауважити, що створення механізму надання державних гарантій через гарантійний фонд за участю держави та комерційних банків справа не одного дня. Тому окрім використання державних гарантій для підтримки певних галузей та підприємств було б доцільно використовувати й інші заходи державної підтримки. До них можна віднести зменшення відсотків за кредитами, збільшення норми амортизації у високотехнологічних галузях, збільшення частки малих підприємств, які підпадають під спрощену систему оподаткування тощо.

Окремо слід виділити механізм надання державних гарантій за кредитами на довготривалі інвестиційні проекти з розвитку інфраструктури, іпотеки, ракетно-космічної галузі та літакобудування. У цих випадках доцільно порівнювати вартість гарантованих та прямих зобов'язань. У будь-якому разі держава змушена підтримувати ці напрями, оскільки не може допустити банкрутства підприємства пріоритетної галузі (наприклад ракетно-космічної, авіабудування) чи не фінансувати розвиток інфраструктури та іпотеки, з огляду на їх загальнодержавне значення. Таким чином, державі необхідно обирати між прямим фінансуванням цих підприємств та наданням державних гарантій. Як правило, проведення кредитних експертиз та обслуговування банками кредитів позначається на вартості гарантованих запозичень, яка є переважно вищою, аніж вартість прямого державного боргу. Доцільним є пряме фінансування із бюджету шляхом збільшення статутного капіталу цих підприємств. З іншого боку, якщо вартість залучення кредитів, що надаються на розбудову інфраструктури та розвиток відповідних пріоритетних галузей, нижча (зокрема, кредити МФО), аніж вартість прямих зобов'язань, то перевагу слід надавати державним гарантіям. Окрім того, необхідно змінювати не тільки інструмент підтримки цих галу-

⁹ Офіційний сайт Міністерства фінансів України / Контакти / Прес-центр / Архів новин 5/ <http://www.minfin.gov.ua>.

¹⁰ *Ilan L. Riding, George Haines jr.* Loan guarantees: costs of default and benefits to small firms // *Journal of business venturing*. — 2001. — № 16. — P. 595–612.

зей та проектів, а й спосіб виконання робіт. Досвід фінансування таких проектів, що здійснюються державними підприємствами як в Україні, так і в інших країнах свідчить про низьку ефективність та нецільове використання запозичень та бюджетних коштів в цілому, внаслідок відсутності стимулів державних підприємств у ефективному використанні коштів. У ці сектори пропонується залучати також приватний сектор через створення приватно-державних підприємств. Практика розвинутих країн та наших найближчих сусідів показує дієвість такого підходу. В результаті розподілу відповідальності за виконання та фінансування цих проектів між урядом та приватним власником зростатиме ефективність використання як державних гарантій, так і прямого бюджетного фінансування.

Приватний сектор має перебрати на себе управлінські функції, при цьому за державою повинно зберігатися здійснення фінансового контролю. Зацікавленість приватного сектору у ефективному функціонуванні можна забезпечити шляхом пропорційного розподілу фінансових результатів між ним та державою відповідно до їх пайової участі.

Таким чином, для ефективного застосування державних гарантій передусім необхідно чітко визначити пріоритети їх використання. Надання державних гарантій напряму з бюджету має переслідувати основну ціль — підтримку стратегічних для держави проектів та галузей — розвиток іпотечно-го кредитування, ракетно-космічної галузі, літакобудування тощо. Доцільно змінити процедуру надання державних гарантій для малих підприємств, розподіливши відповідальність та ризики настання гарантійних випадків із приватним сектором шляхом створення гарантійного фонду. До пріоритетних слід віднести інноваційні проекти та енергозберігаючі технології.